

Universitets- og høyskoleutvalget

Vår dato
21.02.2019Vår referanse
2019/1669

Innspill fra Felles klagenemnd til Universitets- og høyskoleutvalgets 6. møte om studentrettigheter og -plikter

Felles klagenemnd

Felles klagenemnd er et nasjonalt klageorgan som behandler klager på enkeltvedtak fattet med hjemmel i universitets- og høyskoleloven (uhl.) kapittel 4 Studentenes rettigheter og plikter, nærmere bestemt §§ 4-7 til 4-10. Dette er saker som omhandler annullering av eksamener/arbeidskrav/oppgaver, bortvisning, og utestenging på grunn av fusk, uskikkethet eller merknader på politiattest. De siste årene har Felles klagenemnd sett en betydelig økning i antall saker. I løpet av 2018 fattet Felles klagenemnd vedtak i 107 saker etter uhl. §§ 4-7 til 4-10. Dette var en økning på 35 prosent i antall saker sammenlignet med 2017. I lys av et stadig økt sakstilfang og erfaringene fra arbeidet som et klageorgan, ønsker Felles klagenemnd å fremme noen innspill til Universitets- og høyskoleutvalget.

Muligheten til å fatte strengere sanksjon i fuskesaker

Felles klagenemnd har over en lengre periode hatt et ønske om å ha muligheten til å endre utestengelsesperioden i klagerens disfavør i forbindelse med klager i fuskesaker. Dette gjelder særlig i saker hvor underinstansen har kommet til at klageren har fusket grovt uaktsomt og har vedtatt å utestenge studenten i ett semester, men hvor Felles klagenemnd kommer til at klageren har handlet forsettlig. I Felles klagenemnd har det utviklet seg en praksis hvor grovt uaktsomt fusk som hovedregel medfører utestengelse i ett semester og forsettlig fusk medfører utestengelse i to semestre.

Spørsmålet om mulighet for klageorganet til å fatte en strengere reaksjon enn underinstansen er ikke regulert i uhl. Det er derfor forvaltningsloven (fvl.) § 34 tredje ledd nemnda må forholde seg til. Forvaltningsloven § 34 tredje ledd oppstiller som vilkår at studenten må få beskjed om endringen innen tre måneder etter at vedkommende har påklaget det opprinnelige vedtaket. Imidlertid erfarer Felles klagenemnd at saksbehandlingstiden i fuskesaker strekker seg over tid, og at det nærmest umuliggjør å oppfylle de lovbestemte fristene i fvl. § 34 tredje ledd. I tillegg vil ofte tiden mellom underinstansens behandling av saken og tiden frem til møtebehandling i Felles klagenemnd også variere med tanke på ferie- og høytidsdager. Felles klagenemnd har derfor slik loven nå er utformet ingen reell mulighet til å fatte en strengere sanksjon enn underinstansen.

Felles klagenemnd skal ivareta likebehandling på tvers av institusjoner, og det er på den bakgrunn viktig at like saker blir behandlet likt. Dette må også anses å være i det offentlige interesser, jf. vilkårene bestemmelsen oppstiller. Det vil si at i saker hvor nemnda har påvist forsett, bør som hovedregel studenten kunne utestenges i to semestre, selv om underinstansen har funnet at ett semester er tilstrekkelig.

En mulighet til å fatte strengere sanksjon vil etter nemndas vurdering også kunne føre til en nedgang i antall klager. Felles klagenemnd ser ofte at helt klare fuskesaker påklages, og ofte får nemnda inntrykk av det skyldes at studenten ikke har noe å tape på å klage. Til sammenligning vil Felles klagenemnd vise til saker gjeldende klage på sensur, hvor studenten risikerer å få dårligere karakter. Dette gir den enkelte student en sterk oppfordring til å tenke seg nøye om før han/hun klager.

Med bakgrunn i det ovennevnte anmoder Felles klagenemnd lovutvalget om å vurdere problemstillingen nærmere, og eventuelt se på muligheten til å regulere om Felles klagenemnd skal ha mulighet til å vedta en strengere reaksjon direkte i den nye universitets- og høyskoleloven.

Merknad på politiattest med henvisning til særlovgivning

Felles klagenemnd er klageinstans for saker hvor det er fattet vedtak om utestenging fra praksisstudier og klinisk undervisning, grunnet merknader på politiattest, jf. uhl. § 4-9.

Nemnda har i behandlingen av disse sakene merket seg at det er behov for å se på forholdet mellom barneomsorgsattest regulert av politiregisterloven § 39 og bestemmelser gitt i spesiallovgivning for bestemte yrker. Det følger av uhl. § 4-9 annet ledd at dersom det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøving, vil disse gjelde tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning. Nemnda mener at bestemmelsen har et omfang som kan gå utover det som vurderes som formålstjenlig. Som et illustrerende eksempel viser Felles klagenemnd til yrker som vil være omfattet av særlovgivning i form av helse- og omsorgstjenesteloven (hol.) § 5-4. Nevnte bestemmelse henviser til flere lovbestemmelser i straffeloven enn det politiregisterloven § 39 gjør.

Nylig behandlet Felles klagenemnd en sak¹ hvor en sykepleierstudent ble utestengt fra praksisopplæring fordi studentens politiattest hadde anmerkning tilknyttet straffeloven § 324, det vil si underslag. Felles klagenemnd mener at denne type lovbrudd ikke kan sies å ligge i kjerneområdet for de straffbare handlingene reglene om politiattest skal ramme. Forarbeidene² nevner særskilt seksual-, volds- og ransforbrytelser. Der studenten er domfelt for brudd på disse bestemmelsene vil terskelen være lav for å anse vedkommende uskikket. Derimot er lovbrudd som blant annet underslag og bedrageri vanskeligere å forene med formålet med den så kalte barneomsorgsattesten.

---

¹ Sak 87/2018

² [Ot.prp.nr 108 \(2008-09\) side 312 og 313](#)

Felles klagenemnd anmoder lovutvalget om å ta en nærmere gjennomgang av hvilke bestemmelser i spesiallovgivningen som skal være omfattet av universitets- og høyskoleloven slik at de anmerkningene som skal fremkomme på politiattesten i henhold til uhl. ivaretar det samme grunnleggende formålet om at mindreårige skal ivaretas av særskilte skikkede personer.

Forskrift om Felles klagenemnd³

Som nevnt ovenfor har Felles klagenemnd sett en økning i antall saker de siste årene. Videre har nemnda merket seg en stor variasjon i fuskesakene, både med hensyn til sakens kompleksitet og omfang. Dette inkluderer en variasjon på dokumentasjonsmengden og de juridiske problemstillingene i den enkelte fuskesak.

Klagenemndas vedtaksførhet reguleres i dag av forskrift om Felles klagenemnd § 3. Felles klagenemnd ser imidlertid at det ville vært en fordel om nemndslederen hadde hatt adgang til å kunne fatte vedtak på delegasjon i de klare og enkle fuskesakene. Slik Felles klagenemnd vurderer det, er det av hensyn til sakens art og omfang ikke nødvendig at alle medlemmene i nemnda deltar i behandlingen av de enkleste fuskesakene. Det vises her til at lederen for Felles klagenemnd i henhold til uhl. er jurist og oppfyller kravene til lagdommer. Sekretariatet som forbereder sakene for nemnda består også av jurister, med erfaring fra universitets- og høyskolesektoren. Nemnda vurderer at en åpning i regelverket for å fatte vedtak på delegasjon vil kunne medføre en kortere saksbehandlingstid. Dette vil særlig være av interesse og positivt for studentene som ofte opplever saksbehandlingstiden som både lang og krevende.

Felles klagenemnd ber lovutvalget se nærmere på muligheten for en endring i vedtaksførhet i fuskesaker.

Forskrift om skikkethetsvurdering⁴

Felles klagenemnd behandler også klager på vedtak om utestenging etter skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 4-10. Saksbehandlingen og vurderingskriteriene i disse sakene er nærmere regulert i skikkethetsforskriften. Vurderingsgrunnlaget i disse sakene er om studenten utgjør «en mulig fare» for sårbare grupper, jf. § 2 og de konkrete kriteriene er angitt i skikkethetsforskriften §§ 3, 4 og 5. Ved behandlingen av disse sakene opplever Felles klagenemnd at vurderingskriteriene er utformet på en svært omfattende og detaljert måte. Ofte ser nemnda at dette er uheldig og at dette medfører en tyngre saksbehandling. Faktum og dokumentasjonen i disse sakene er som hovedregel av omfattende karakter. Nemnda ser at de detaljerte kriteriene ofte fører til en risiko for at kriteriene ikke blir vurdert opp mot § 2. Felles klagenemnd mener at vurderingskriteriene i forskriften med fordel kan sammenfattes og forenkles. Nemnda

---

³ [FOR-2005-10-10-1192](#)

⁴ [FOR-2006-06-30-859](#)

anmoder lovutvalget om å se nærmere på problemstillingen ved eventuell utforming av en ny forskrift.

Felles klagenemnd er til utvalgets disposisjon dersom det er spørsmål til våre innspill.

Med vennlig hilsen

Marianne Klausen
leder, Felles klagenemnd

Dokumentet er blitt godkjent ved elektronisk kommunikasjon, og der er derfor ikke signert.